

ПЕНСИОННОТО ОСИГУРЯВАНЕ СЕ ОКАЗА ЕДИН ОТ НАЙ-БЪРЗО РАЗВИВАЩИТЕ СЕ ФИНАНСОВИ ПАЗАРИ

● През 2005 г. нетните активи на фондовете преминаха психологическата граница от 1 милиард лева

Изминалата 2005 г. беше безспорно поредната успешна за осигурителния бранш година. През септември нетните активи на пенсионните фондове преминаха психологическата граница от 1 млрд. лв. и в края на месеца дотгинаха 1.019 млрд. лв. Прогнозата за края на годината беше, че акумулираните в тях средства ще са с още 100 млн. лв. повече. На практика допълнителното пенсионно осигуряване се оказа един от най-бързо развиващите се финансово пазари в България. Така с ресурса, който управляват, пенсионните дружества вече заеха своето място на значими институционални инвеститори в икономиката на страната. В нея са вложени над 99% от активите на фондовете.

В същото време се запази и относително високото равнище на доходността от инвестирането на тези средства. Доходността при професионалните пенсионни фондове за периода 1 октомври 2003 г. - 30 септември 2005 г. на годишна база е в границите от 9.47% до 12.72%, при универсалните фондове варира от 9.17% до 11.84%, а при доброволните - от 9.17% до 11.86%. Пенсионните дружества разпределят по партидите на осигурените в професионалните и универсалните фондове 100% от реализираната доходност. Осигурените в доброволните фондове получават 90% от нея.

Още в началото на годината, през януари, Комисията за финансов надзор стартира ежедневно поддържане на индекси за стойността на един дял във фондовете за допълнително пенсионно осигуряване. Индексите са PROFIDEX - за професионалните, UNIDEX - за универсалните, и VOLIDEX - за доброволните пенсионни фондове. Целта на това нововъведение беше да се даде допълнителна информация на осигурените лица.

На страницата на комисията се поддържа и ежедневна графична информация за изменението на стойността на един дял за последните 60 работни дни.

През 2005 г. пенсионните дружества разпратиха и нови извлечения до осигурените. Промяната в образите се наложи заради въвеждането на счетоводните дялове от 1 юли 2004 г. В новия образец за универсалните и професионалните фондове, както и досега, се посочват трите имена на осигуреното лице, постоянният му адрес, ЕГН, осигурителният номер, номерът и датата на осигурителния договор (протокол за служебно разпределение). Образецът носи логото на дружеството и наименованието на пенсионния фонд. На специален ред в началото се посочва размерът на средствата по партидата към 31 декември 2003 г. в лева. Новост е отразяването на движението на средствата по партидата в периода 1 януари - 31 декември 2004 г. В табличен вид се посочват датата, сумата в лева, видът на извършената операция, удържаната такса в лева, сумата след направените удържки отново в лева, броите дялове по партидата към конкретната дата и стойността на един дял. На отделен ред се записва размерът на средствата по партидата към 30 юни

2004 г. Под него в табличен вид се представя състоянието на партидата към 31 декември 2004 г. - средства в лева, брой дялове и стойност на един дял. Образецът за доброволните фондове също носи информация за осигуреното лице - трите имена, постоянен адрес, ЕГН и осигурителен номер. И тук присъства логото на дружеството и наименованието на пенсионния фонд. Различното в него е отделното представяне на движението на средствата по партидата, които са отлични вноски, средствата, които са от вноски от работодател, и тези, които са от друг осигурител. Когато осигурено то лице е склучило или в негова полза е склучен един осигурителен договор, пенсионните дружества предоставят информация само за този договор, а когато договорите са повече - поотделно за всеки конкретен договор.

Очакванията за консолидация на пенсионно-осигурителния пазар у нас към днешна дата не се съдват, но са налице предпоставки това да се случи скоро, прогнозират от бранша. В синхрон с очакванията навлизането на нови играчи на осигурителния пазар да става чрез закупуване на акционерно участие във вече съществуващи пенсионни дружества през миналата година "Химимпорт" придоби 59.11% от капитала на ПОК "Съгласие". Външнотърговското дружество купи дела на "Орел-Г-Холдинг" в пенсионната компания. Сделката беше финализирана на 9 септември 2005. В структурата си "Химимпорт" има още едно пенсионно дружество - ПОАД "ЦКБ-Сила". Акционери в него са компаниите от холдинга "ЦКБ Груп Асетс Мениджъмент" ЕАД с 89.26% и ЦКБ с 9.95%. Двете компании ще се развиват самостоятелно като отделни юридически лица. "Химимпорт" не планира в предстоящите две години тяхното преструктурiranе или сливане, заявиха малко след сделката от компанията.

През миналата година стартираха и поредните поправки в Кодекса за социално осигуряване

Съществуващата в Европейския съюз забрана за привилегирован достъп на държа-

сионно осигуряване у нас през миналата година тръгнала първата рекламна кампания, насочена изцяло към този сектор.

През последните години пенсионните дружества фокусираха вниманието си към задължителните фондове

Причината е, че разпределението на осигурените лица в универсалните и професионалните пенсионни фондове вече е ясно. В универсалните фондове подлежат на задължително осигуряване родените след 31 декември 1959 г., а в професионалните фондове - работещите при условията на първа и втора категория труд. Въпреки че от началото на 2004 г. се даде възможност на лицата, които не са доволни от своя пенсионен фонд, да го сменят, това не повлияло съществено на пазара. Затова пенсионните дружества се ориентират към потенциалните клиенти на доброволните фондове. Очакванията са, че именно тези фондове имат най-серииозен потенциал за растеж. Кампанията на ПОК "Доверие" цели да провокира интереса на младите работещи хора към създаването на трайни навици за доброволно пенсионно осигуряване. Тази форма на дългосрочно спестяване представлява най-добра възможност за постигане на добър жизнен стандарт в един дълъг период от живота на ниска цена, коментира от "Доверие" след старта на кампанията. Изследванията сочат, че сега има твърде малко информация и интерес към тази възможност. Въпреки това ста-

вата до средствата на частни финансово институции наложи необходимостта от промени в законодателството ни. Страната ни е поела ангажимент до датата на присъединяване да отпадне изискването в социалния кодекс за минимален долен праг за инвестиране на активите на пенсионните фондове в ДЦК. Професионалните и универсалните пенсионни фондове са задължени да инвестираат не по-малко от 50% от активите си в държавни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата, а доброволните фондове - не по-малко от 30%. Второто изискване на Европейския съюз е да има еднакви законови изисквания към местните инвестиционни инструменти и към аналогичните инструменти в държавите членки на Европосъюза. С одобрения в началото на миналата година от Министерския съвет законопроект се разширяват възможностите за инвестиране на средствата и за управление на инвестиционния

рисък на пенсионните фондове чрез включване на нови инвестиционни инструменти и допускане на пенсионни фондове за участие на първичния пазар на ценни книжа при определени условия. За фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване се запазват количествените портфейлни ограничения (само като горни граници) по видове активи, те се детализират и завишават. В същото време промените дават много по-голяма свобода на доброволните фондове. Количествените ограничения на инвестициите по видове активи ще бъдат уредени в правилниците за дейността им.

Близо 11 години след началото на доброволното пен-

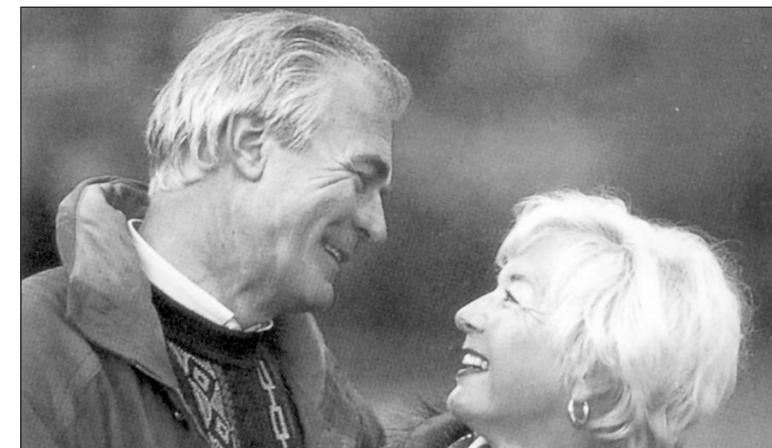
ботодатели и мениджъри започват да осигуряват своите служители с тази цел.

Доброволното пенсионно осигуряване е много ефективен начин на спестяване, който все още е слабо познат на хората, коментира и София Христова, изпълнителен директор на ПОД "Алиант България". Според нея пенсионните дружества са длъжници на граждани, тъй като би трябвало по-активно да информират и да разясняват необходимостта и ползата от доброволното пенсионно осигуряване. Трябва да провокираме младите хора да осъзнаят, че всеки пропуснат ден, в който не са се осигурявали в доброволен фонд, означава по-нисък жизнен стандарт в бъдеще, заяви г-жа Христова. Защото само с помощта на доброволното осигуряване те ще могат да разчитат на добри доходи след пенсиониране и ще избегнат съдбата на днешните пенсионери, добави тя. Не по-малко важен е фактът, че доброволното пенсионно осигуряване е една от най-доходните инвестиции при балансиран риск, уточни София Христова. Според нея колкото повече се приближаваме към ЕС, толкова повече ще нарасва значението на социалните пакети, които включват освен доброволно пенсионно осигуряване, здравно осигуряване и различни застраховки. Все повече работещите ще се интересуват освен от размера на възнаграждението и от нивото на социалните пакети, които ще предлагат различните фирми.

Очакванията

Най-важното очакване е, че през 2006 и в следващите години ще продължат положителните тенденции в развитието на допълнителното пенсионно осигуряване.

Количествените измерения на тези тенденции ще се изразяват в увеличаване на броя на осигурените, които в края на 2005 г. ще са около 2.850 млн. души, и в нарастващо на активите на

билизирането на икономиката и финансова система са довели до формирането на значителна разнородна група от населението, която вече планира дългосрочно и търси различни форми за инвестиране, обясниха тогава от ПОК "Доверие". Според тях и бизнесът също осъзнава ресурса, който предоставя доброволното пенсионно осигуряване, за формиране на социална политика и изграждане на трайна лоялност и повишаване мотивацията на заетия персонал. Ако допреди една-две години това се правеше предимно от чуждестранните инвеститори, които идваха със своята изградена култура и навици в тази посока, вече и българските ра-

ционните фондове, които ще достигнат 1.150 млрд. лв., а през 2006 г. - 1.5 млрд. лв. Прогнозата за 2007 г. е, че осигурените лица ще са близо 3 млн., а активите на фондовете от втория и третия стълб ще преминат границата от 4 млрд. лв.

Най-желаното очакване за 2006 г. е, че резултатите от дейността по допълнителното пенсионно осигуряване ще бъдат онзи фактор, който ще утвърди в обществото разбирането, че тази дейност няма алтернатива за решаването на такъв значим социален проблем, какъвто е осигуряването на високи доходи за граждани на България след пенсиониране.

ГАБРИЕЛА ПЕТРОВА